

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania G. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.
o wydanie pisemnej interpretacji przepisów prawnych w zakresie podlegania
ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 grudnia 2024 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego
w K. z dnia 18 września 2023 r., sygn. akt III AUa 911/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami z art.
98 par 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

Ł.n

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. (organ rentowy) decyzją z dnia 15 listopada 2019 r. działając na podstawie art. 34 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców w związku z art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku ze złożonym w dniu 6 listopada 2019 r. przez przedsiębiorcę G. sp. z o.o. (odwołująca się lub

skarżąca) wnioskiem o wydanie pisemnej interpretacji uznał przedstawione przez niego stanowisko:

1. za nieprawidłowe w sprawie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych, z którymi G. ma zamiar zawrzeć umowy zlecenia-zleceniobiorców spoza UE, osoby z Republiki Armenii, Federacji Rosyjskiej, Republiki Gruzji, Republiki Azerbejdżanu, zatrudnione na podstawie zezwolenia na pracę sezonową lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi na okres pracy wynoszący łącznie nie dłużej niż 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy,

2. za nieprawidłowe w sprawie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych, z którymi G. zamierza zawrzeć umowy zlecenia zleceniobiorców spoza UE, osoby z Republiki Armenii, Federacji Rosyjskiej, Republiki Gruzji, Republiki Azerbejdżanu, które uzyskały zezwolenie typu A na pobyt czasowy i pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

3. za nieprawidłowe w sprawie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych, z którymi G. zamierza zawrzeć umowy zlecenia zleceniobiorców spoza UE, osoby z Republiki Armenii, Federacji Rosyjskiej, Republiki Gruzji, Republiki Azerbejdżanu, które uzyskały zezwolenie na pracę i pobyt czasowy do trzech lat.

4. za nieprawidłowe stanowisko w sprawie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych, z którymi G. ma zamiar zawrzeć umowy zlecenia - zleceniobiorców spoza UE, osoby z Republiki Mołdawii i Republiki Ukrainy zatrudnione na podstawie zezwolenia na pracę sezonową lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi na okres pracy wynoszący łącznie nie dłużej niż 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy,

5. za nieprawidłowe w sprawie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych, z którymi G. zamierza zawrzeć umowy zlecenia zleceniobiorców spoza UE, osoby z Republiki Mołdawii i Republiki Ukrainy, które uzyskały zezwolenie typu A na pobyt czasowy i pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

6. za nieprawidłowe w sprawie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych, z którymi G. zamierza zawrzeć umowy zlecenia

zleceniobiorców spoza UE, osoby z Republiki Mołdawii i Republiki Ukrainy, które uzyskały zezwolenie na pracę i pobyt czasowy do trzech lat.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 31 marca 2021 r., X U 134/20 na skutek odwołania G. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. (odwołująca się) od powyższej decyzji organu rentowego z 15 listopada 2019 r. w punkcie I zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uznał za prawidłowe stanowisko odwołującej się G. Sp. z o.o. z siedzibą w T. przedstawione we wniosku z dnia 6 listopada 2019 r. to jest uznał, że brak jest:

1. obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych spoza UE tj. przez osoby z Republiki Armenii, Federacji Rosyjskiej, Republiki Gruzji, Republiki Azerbejdżanu, z którymi G. Sp. z o.o. z siedzibą w T. ma zamiar zawrzeć umowy zlecenia, zatrudnionymi na podstawie zezwolenia na pracę sezonową lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi na okres pracy wynoszący łącznie nie dłużej niż 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy,

2. obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych spoza UE tj. przez osoby z Republiki Armenii, Federacji Rosyjskiej, Republiki Gruzji, Republiki Azerbejdżanu, z którymi G. Sp. z o.o. z siedzibą w T. ma zamiar zawrzeć umowy zlecenia, a które uzyskały zezwolenie typu A na pobyt czasowy i pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

3. obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych spoza UE tj. przez osoby z Republiki Armenii, Federacji Rosyjskiej, Republiki Gruzji, Republiki Azerbejdżanu, z którymi G. Sp. z o.o. z siedzibą w T. ma zamiar zawrzeć umowy zlecenia, a które uzyskały zezwolenie na pracę i pobyt czasowy do trzech lat.

4. obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych spoza UE tj. przez osoby z Republiki Mołdawii i Republiki Ukrainy, z którymi G. Sp. z o.o. z siedzibą w T. ma zamiar zawrzeć umowy zlecenia, zatrudnionymi na podstawie zezwolenia na pracę sezonową lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi na okres pracy wynoszący łącznie nie dłużej niż 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy,

5. obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych spoza UE tj. przez osoby z Republiki Mołdawii i Republiki Ukrainy, z którymi G. Sp. z o.o. z siedzibą w T. ma zamiar zawrzeć umowy zlecenie, a które uzyskały zezwolenie typu A na pobyt czasowy i pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

6. obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez obywateli państw obcych spoza UE tj. przez osoby z Republiki Mołdawii i Republiki Ukrainy, z którymi G. Sp. z o.o. z siedzibą w T. ma zamiar zawrzeć umowy zlecenia, a które uzyskały zezwolenie na pracę i pobyt czasowy do trzech lat; oraz rozstrzygnął o kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny w K. wyrokiem z 18 września 2023 r. na skutek apelacji organu rentowego zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z 31 marca 2021 r. i oddalił odwołanie. Sąd Apelacyjny stwierdził, że charakter pobytu obywatela państwa obcego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (stały albo niestały) należy odnosić do powszechnego obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, czyli do podstawy ubezpieczenia. Kluczowy jest zatem charakter aktywności zarobkowej cudzoziemca stanowiącej tytuł ubezpieczeniowy i sposób jej realizacji w okolicznościach indywidualnej sprawy. Charakter pobytu nie zależy natomiast od zamiaru, jaki co do okresu przebywania w Polsce przejawia cudzoziemiec; rodzaju posiadanego dokumentu pobytowego; kwestii formalno-meldunkowych itp. W szczególności uzyskanie przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt na czas oznaczony nie przeczy stałemu pobytowi w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 20 kwietnia 2023 r., I USKP 31/22).

Wniosek odwołujący się obejmował różne kategorie potencjalnych ubezpieczonych, bo dotyczył osób: z zezwoleniem na pracę sezonową, zezwoleniem na pobyt czasowy oraz osób z zezwoleniem na pracę i pobyt czasowy do trzech lat. W tych okolicznościach odwołująca się chciała uzyskać wiążące stanowisko, czy po jej stronie istnieje obowiązek zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego osób, które nie są obywatelami państw członkowskich UE i nie mają kart stałego pobytu na terytorium RP, a z którymi odwołująca się ma zawarte umowy zlecenia oraz zamierza zawrzeć umowy zlecenia.

Sąd Apelacyjny, powołując się na przyjęte w orzecznictwie stanowisko, wskazał, że z art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika, iż sam status podmiotowy zleceniobiorców (obywatele spoza UE) ani okoliczności przedmiotowe (brak kart stałego pobytu na terytorium RP) nie tworzą autonomicznych cech wykluczających obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu w kraju miejsca wykonywania pracy. Można więc stwierdzić, że skoro wnioskodawca zamierza przełamać zasadę (obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu z mocy prawa), to po jego stronie spoczywa obowiązek wykazania (w ramach okoliczności faktycznych) przesłanek wykluczających zastosowanie zasady na rzecz wyjątku.

O podleganiu albo niepodleganiu cudzoziemca ubezpieczeniom społecznym w Polsce z tytułu aktywności rodzącej taki obowiązek nie decyduje charakter dokumentu pobytowego, jakim legitymuje się cudzoziemiec ani nawet długość pobytu cudzoziemca, lecz okoliczność, czy w okresie prowadzenia działalności, stanowiącej tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym, faktyczny pobyt na terytorium Rzeczypospolitej miał charakter stały czy też czasowy. Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Najwyższy opowiedział się wyraźnie za tym, by o zastosowaniu art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych decydowało to, gdzie w okresie wykonywania czynności stanowiących tytuł do podlegania ubezpieczeniom społecznym znajduje się centrum interesów życiowych i zawodowych danej osoby, co z kolei należy analizować z perspektywy sposobu realizacji działalności, z której wynika ustawowy obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym (wyroki Sądu Najwyższego: z 6 września 2011 r., I UK 60/11; z 17 września 2009 r., II UK 11/09). W tym ujęciu stały pobyt, o którym mowa w art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, to pobyt niezmienny w okresie realizacji tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym. Formalny status pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest zatem nieistotny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 1 października 2019 r., I UK 194/18, OSNP 2020 nr 12, poz. 137, OSP 2022/1/6, z glosą M. Paluszkiewicz).

Sąd Apelacyjny podkreślił, że charakter pobytu obywatela państwa obcego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (stały albo niestały) należy odnosić do powszechnego obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, czyli do

podstawy ubezpieczenia. Kluczowy jest zatem charakter aktywności zarobkowej cudzoziemca stanowiącej tytuł ubezpieczeniowy i sposób jej realizacji w okolicznościach indywidualnej sprawy. Charakter pobytu nie zależy natomiast od zamiaru, jaki co do okresu przebywania w Polsce, przejawia cudzoziemiec; rodzaju posiadanego dokumentu pobytowego; kwestii formalno-meldunkowych itp. W szczególności uzyskanie przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt na czas oznaczony nie przeczy stałemu pobytowi w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przewidziany w art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wyjątek nie znajduje zastosowania także wtedy, gdy kwestię zabezpieczenia społecznego obywateli danego państwa regulują umowy międzynarodowe (art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych *in fine*), które - po ratyfikacji - mają pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową (art. 91 ust. 2 Konstytucji RP). Sąd Apelacyjny uznał za zasadny zarzut naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, skoro z wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej wynikało, że chodzi w nim o określenie sytuacji prawnej cudzoziemców niemających zezwolenia na pobyt stały a jedynie wizy na czas określony albo karty tymczasowego pobytu. Za zasadny Sąd drugiej instancji uznał także zarzut naruszenia art. 4, 6 i 7 Umowy międzynarodowej zawartej między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą z dnia 18 maja 2012 r. o zabezpieczeniu społecznym, skoro jej przepisy należy uznać za „przepis umowy międzynarodowej” w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wprowadzający odstępstwo od zasady wyrażonej w tym ostatnim przepisie. Sąd Apelacyjny ocenił jako niezasadny zarzut naruszenia art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ponieważ zaskarżony wyrok nie narusza zasady równego traktowania osób ubezpieczonych, skoro dotyczy kwestii poprzedzającej uzyskanie statusu osoby ubezpieczonej.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożyła odwołująca się, zaskarżając wyrok ten w całości. Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, a w sytuacji uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa jest oczywiście uzasadniona, uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz orzeczenia co

do istoty sprawy poprzez uznanie stanowiska spółki, które zostało przedstawione we wniosku o interpretację za prawidłowe oraz rozstrzygnięcie o kosztach procesu i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. Skarga kasacyjna została oparta na naruszeniu prawa materialnego, a mianowicie art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż zatrudnione na podstawie umowy zlecenia osoby nie będące obywatelami Polski, ani innych państw członkowskich Unii Europejskiej, których pobyt na terenie Rzeczypospolitej Polskiej związany jest z wykonywaniem pracy na podstawie umów zlecenia, podlegają z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym w Polsce, w sytuacji, podczas gdy art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wprost wskazuje, że nie podlegają ubezpieczeniom społecznym ci cudzoziemcy, których pobyt na terenie Polski nie ma charakteru stałego, a ponadto członkowie misji dyplomatycznych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony tym, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie dla wyjaśnienia, czy zatrudnione na podstawie umowy zlecenia osoby nie będące obywatelami Polski ani innych państw członkowskich Unii Europejskiej, którzy przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wykonywaniem umów zlecenia, podlegają z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym w Polsce, w sytuacji, gdy przepisy te wprost wskazują że nie podlegają ubezpieczeniom społecznym ci cudzoziemcy, których pobyt na terenie Polski nie ma charakteru stałego, a ponadto członkowie misji dyplomatycznych. Wskazanie to powinno bezpośrednio prowadzić do uznania, że zleceniobiorcy pochodzący z tych państw, wykonujący na terenie Rzeczypospolitej Polskiej pracę na podstawie umowy zlecenia, których pobyt na terenie Polski nie ma charakteru stałego, nie podlegają z tytułu wykonywanej pracy ubezpieczeniom społecznym.

Skarżący powołał się na rozbieżność występującą w zakresie orzecznictwa sądów. Rozbieżność ta polega na odmienności stanowisk Sądów powszechnych względem definiowania pojęcia „pobytu tymczasowego” jako przesłanki warunkującej zwolnienie obywateli państw obcych nienależących do Unii

Europejskiej od podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywanej przez nich pracy na podstawie umowy zlecenia, na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Przepisem dzielącym orzecznictwo jest art. 5 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach społecznych, zgodnie z którym nie podlegają ubezpieczeniom społecznym ci cudzoziemcy, których pobyt na terenie Polski nie ma charakteru stałego, a ponadto członkowie misji dyplomatycznych. W nawiązaniu do wyżej wymienionego przepisu, należy znaczyć, iż Sądy w sposób odmienny definiują pojęcie „pobytu tymczasowego”, co bezpośrednio doprowadziło do powstania odpisywanej rozbieżności, której wyjaśnienie stało się niezbędne.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w tym zakresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje 3 potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżąca nie wykazała, że w sprawie występuje powołana w skardze kasacyjnej przesłanka w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych.

Przypomnienia wymaga, że potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje, jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitej lub utrwalonej judykatury, zwłaszcza judykatury Sądu Najwyższego albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Skarżący powinien bądź to wskazać argumentację przemawiającą za zmianą dotychczasowej wykładni, bądź też wykazać, że dany przepis prawny, chociaż budzi poważne

wątpliwości, nie doczekał się wyjaśnienia i powinien zostać zinterpretowany przez Sąd Najwyższy. Inaczej rzecz ujmując, potrzeba wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) zachodzi wtedy, kiedy jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź kiedy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 42436; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231).

Nie można uznać, że w przedstawionym przez skarżącego zakresie występuje potrzeba wykładni wskazanych przepisów (art. 5 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach społecznych), ponieważ Sąd Najwyższy już wyjaśnił ich wykładnię.

Sąd Najwyższy konsekwentnie przyjmuje, że termin "nie podlegają ubezpieczeniom społecznym obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego", zawarty w treści art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, należy dekodować w powiązaniu z systemem ubezpieczenia społecznego, a nie przez odwoływanie się do przepisów o charakterze meldunkowym, ilościowym (ile razy dana osoba wjeżdża do kraju i jak długo tu pozostaje). Wobec tego uzyskanie przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt na czas oznaczony wcale nie przeczy stałemu pobytowi w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jako że nawet taki pobyt jest również stały w sensie "niezmienny w danym okresie" (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 17 września 2009 r., II UK 11/09, LEX nr 794874). Tym samym Sąd Najwyższy w wyroku z 17 września 2009 r., II UK 11/09 uznał, że pojęcie "pobytu stałego" z art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, nie może bezpośrednio zależeć od przepisów ustaw o cudzoziemcach z 25 czerwca 1997 r. (Dz.U. z 2001 r. Nr 127, poz. 1400 ze zm.) i z 13 czerwca 2003 r. (Dz.U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 ze zm.), a ściślej od czasu, na który cudzoziemcowi udziela się zezwolenia na pobyt w Polsce. Nie jest uprawnione założenie wykluczające z pojęcia pobytu stałego w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pobytu cudzoziemca na podstawie zezwolenia na czas oznaczony i akceptujące taki stały pobyt dopiero w przypadku zezwolenia na pobyt na czas nieoznaczony (art. 19 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach z 1997 r.)

albo zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE (art. 65 ust. 7 ustawy o cudzoziemcach z 2003 r.).

Sąd Najwyższy stanął również na stanowisku, że pojęcie "obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego" z art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ma autonomiczne znaczenie i nie może być interpretowane za pomocą innych norm prawa materialnego, w szczególności art. 195 ust. 1 pkt 6 ustawy z 12 grudnia r. o cudzoziemcach (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r. poz. 519 ze zm.). Decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia kwestii, czy pobyt cudzoziemca na terytorium Polski ma "stały charakter" w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ma ustalenie tego, gdzie (w którym kraju) znajduje się centrum jego interesów życiowych (w tym rodzinnych i zawodowych). Taka ocena jest każdorazowo uzależniona od konkretnych okoliczności faktycznych rozpatrywanego przypadku, w tym - w szczególności - od wyników prowadzonego w tym kierunku postępowania dowodowego. Jeśli w wyniku takiego badania zostanie stwierdzone, że centrum interesów życiowych cudzoziemca znajduje się poza Polską, to osoba ta zostaje wyłączona z podlegania polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2023 r., I USKP 31/22, OSNP 2023 nr 10, poz. 113). Z wykładni art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że zarówno w przypadku pracowniczego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, jak i tytułu wynikającego z wykonywania umowy zlecenia sam zamiar czasowego przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czy też legitymowanie się jedynie zezwoleniem na pobyt czasowy nie mają rozstrzygającego znaczenia. Istotne jest jedynie, czy podczas wykonywania wyżej wymienionych działalności można mówić o stałym przebywaniu danej osoby na terytorium Polski. W konsekwencji przyjazd, choćby i cykliczny (regularny), do Polski celem wykonywania pewnych aktywności zawodowych jak np. prowadzenie wykładów, czy świadczenie usług doradczych na podstawie umowy zlecenia albo umowy o pracę nie będzie powodował objęcia obywatela państwa trzeciego polskim systemem ubezpieczenia społecznego. Natomiast stałe przebywanie w Polsce w okresie wykonywania tych czynności (np. zamieszkanie w Polsce i prowadzenie wykładów lub badań przez jeden semestr),

choćby przez krótki (sumarycznie) okres determinowany czasowym zezwoleniem na pobyt, będą prowadzić do objęcia polskim systemem ubezpieczeń społecznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2023 r., I USK 124/22, LEX nr 3516465).

W związku z powyższym w sprawie nie występuje postrzega wykładni wskazanego przepisu, ponieważ Sąd Najwyższy wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. (postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2024 r., III USK 93/23, LEX nr 3666296).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[a.ł.]